

Enhörningen

*Enhörningens webbnovell 14
publicerad på www.enhorningen.net 21.7.2013*

Gudarnas berg – Antti Oikarinen –

Översättning: Susanna Paarma & Ben Roimola

Expeditionens mål var planeten Hermes som amerikanerna hade upptäckt. Den ligger ca tio ljusår från basen på Tau Ceti och dubbelt så långt från Jorden. En rätt så avlägsen plats. Jag kommer ihåg hur jag före avresan sade adjö till en av mina flickvänner och berättade att jag skulle ut till en gudsförgäten planet. Det var lämpligt sagt, men ändå totalt fel i alla avseenden.

Som jag redan berättade hittade en amerikansk expedition Hermes av en slump. De studerade den inte desto noggrannare, kretsade bara runt den i några veckor och karterade den ytligt. Efter det fortsatte de sin resa och lämnade planeten åt sitt öde. Inget under, då man beaktar en hur sällsynt tråkig planet Hermes var.

Enligt mina ursprungliga planer skulle jag inte ha åkt till Hermes för något, den är en alltför torr plats för mig. När jag säger torr, menar jag helvetes långtråkig och enformig. Torr – i ordets egentliga betydelse – är Hermes inte: den jädrans planeten är nästan helt täckt av oceaner. Så vitt vi vet lever där endast alger och små skalbaggar. Den är alltså en ganska tråkig plats för en biolog, och det är alltså det som jag är – och dessutom är jag en ganska bra biolog också. Min plan var att åka från Tau Ceti-basen på en resa för att undersöka an-

tingen Procyons tänkande väskväxter eller Sirius' nyss upptäckta gasvarelser, men det gick inte så.

När jag hade anlänt till Tau Ceti-basen, från vars rymdstation nästan alla expeditioner avgår, fick jag höra att nästa avfärderna till Procyon eller Sirius skulle ske först om sex månader. Det var inte så farligt, tyckte jag. Jag hade fått ett bra stipendium från Universitetet på Mars, och Tau Cetis nattliv var ju känt som livligt – och så i helsike syndigt, som min mormor hade sagt.

Så jag tillbringade min tid mera uppsluppen än någonsin. Det hämnade sig. På grund av en kvinnohistoria hamnade jag snart i svårigheter och beaktande alla rådande omständigheter kände jag, att jag för min hälsas skull borde lämna stället snabbt.

Med hjälp av en skum vän lät jag förfälska nya identitetspapper åt mig. I stället för mitt eget namn stod det Frederic Brown i pappren (jag valde Brown eftersom det på den tiden var det nästvanligaste namnet efter Liang), och det namnet får också ni använda om mig. Efter dessa försiktighetsåtgärder stack jag till rymdhamnen och tog anställning som biolog på det första skeppet som avgick från Tau Ceti. Det var ett skepp på väg till Hermes. Expeditionen var arrangerad av nordeuropéer. Deras län-

der led av överbefolkning, eftersom de människor som klarat sig genom kriget i resten av Europa emigrerade norrut. Därför var den Nordeuropeiska Unionens utrikespolitik inriktad på att finna kolonier i yttre rymden. Näst efter kineserna och marsborna var nordborna de flitigaste arrangörerna av rymdexpeditioner.

Vårt skepp var ett vanligt stjärnskepp av D-klass, som bekvämt rymde ett par hundra personer. De flesta andra var medborgare i den Nordeuropeiska Unionen. Kyliga typer, men jag klarade mig med dem. Avfärden gick väl, och väl gick också övergången till högre rymden. (Jag vet inte hur mångte dimensionen det är; varenda vetenskapsman har sin egen åsikt.) Ingen dimensionssjuka, och det var ju ovanligt i dessa tider före stabiliseringsövervakaren hade uppfunnits.

Efter en fem månader lång resa återvände Archimedes' skruv (skeppets namn, vilket ljushuvud månne hade kommit på det) till de tre dimensionerna några miljarder kilometer från Hermes. Resans mest frusterande del började: färden i den vanliga rymden. De föregående månadernas flerfaldiga ljushastighet hade förvandlats till ett långsamt krypande. Resan från materialiseringspunkten till en omlopps bana kring Hermes tog över fyra veckor.

Enligt den vanliga proceduren skickades först en liten grupp ner, som skulle grunda ett brohuvud av något slag. När lägret var färdigt fick forskarna, vetenskapsmännen och andra sådana åka ner till planeten. Eftersom jag var en av de yngsta i biologgruppen och hade dessutom blivit anställd alldeles i sista stunden, fick jag åka ner med den sista turen. Eftersom skyttelns passagerarutrymme var fullastat med odugliga professorsfrön blev jag tvungen att sitta i frakutrymmet mitt bland alla prylar. Det var ju egentligen förbjudet enligt reglementen, men jag orkade inte vänta längre, och inte heller ides skyttelns pilot flyga ännu en gång mellan Hermes-basen och Archimedes' skruv; så jag anlände till Hermes sittande på en låda mikrofilmer.

När jag för första gången steg ner på Hermes yta var det natt. Det var ingen nackdel, eftersom nätterna på Hermes var ljusa, om det inte var molnigt förstås. Efter att solen hade sjunkit steg båda Hermes månar, Barabbas och Jack the Ripper, och lyste upp oceanen Okeanos, som täckte hela planeten, med alla dess bergsbeprydda öar. De här bergen var inte små. Åtminstone en tredjedel av dem skulle ha fått Olympos att skämmas. Jag menar naturligtvis Olympos på Mars, inte den lilla knölen på Jorden. När jag såg framför mig dubbelskuggorna som månarnas sken skapade, fick jag hemlängtan. Jag hade tillbringat min barndom och ungdom på Mars och jag kände alltså väl dess nätter belysta av Phobos och Deimos. Jag mindes angenäma händelser från nattliga nöjen: kappkörning på slätterna och ... men ni vet ju nog, vad Mars är berömd för.

Vår bas, Ny Grönland, var grundad på den största torra landremsan som fanns på Hermes. Den lär ha varit ungefär lika stor som Island på Jorden och dessutom låg den också ungefär lika – alldeles för nära nordpolen alltså. I sådana förhållanden var jag inte särskilt intresserad av att arbeta. Därför skaffade jag mig en plats i en grupp, som skulle grunda en ny bas nära ekvatorn. För att säkert komma dit var jag tvungen att muta den som samlade ihop gruppen med en liter äkta marsiansk whisky, som jag hade

destillerad ur min algodling i mitt badrum. Det fanns tillräckligt med procent i den, att han inte märkte någon skillnad. Det lönar sig alltid att studera kemi, man har mycket nytta av det.

I den nya basen Åbograd var livet mycket bättre än i norr. Det var varmare och man kunde simma i havet, om man kom ihåg att se upp för tidvattnet som månarna förorsakade. Man kunde ju t.o.m. arbeta här, då man inte behövde vara rädd för att frysa ihjäl hela tiden. En biologs arbete på Hermes var nog ganska långtråkigt, inget annat att göra än att klassificera saxsvansar, så för att få lite omväxling bad jag att få tilläggsuppdrag. På det sättet blev jag andrepilot på en jetkopter.

Jag är en bra flygare, fast luftbevakningen på Mars fick gråa hår när jag lärde mig flyga jetkopter. Modellen som användes på Hermes var naturligtvis annorlunda än den som jag flög med i den tunna atmosfären på Mars. Den här var gjord till att flyga i en atmosfär vars densitet motsvarade Jordens. Den var byggd för mycket krävande förhållanden och man kunde landa den vart som helst. De enda förutsättningarna var att landningsplatsen var relativt jämn och i samma storleksklass med jetkoptern. Dessa gröna små brummare kallades för gräshoppor, men egentligen hette de Drive-HJEP-67. Ett intetsägande namn det också. När jag frågade nyfiken vad en gräshoppa egentligen var, om det var en lantbruksarbetare eller vad, fick jag som svar förklaringen att det var något slags djur. Må så vara, men jag har aldrig hört om något sådant djur.

Nu säger säkert någon som inte har kännedom om saken, att vad är det här nu för en biolog som inte ens känner till vad en gräshoppa är för ett djur. Och om någon gör det misstaget, svarar jag att jag är en biolog från Mars. I biologutbildningen på Mars har man övergivit allt som har med Jorden att göra. Forskningen och undervisningen koncentreras på livet utanför Jorden. Marsianska biologer är mycket fördomsfriare än de som kommer från Jorden, och de är inte bundna vid gamla traditioner och inställningar. Det är därför en biolog från Mars inte får en chock, om han märker att en djurart förökar sig genom att växa i träd eller genom att

regna ner från moln. Därför har också en biolog från Mars mycket bättre möjligheter att besöka främmande planeter än de som utbildats på Jorden eller ens på Månen. I själva verket kan alla biologer som är utbildade på Mars komma ut i rymden, om de så vill. Till följd av detta finns det mängder av folk som försöker komma in vid Universitet på Mars. Dit tar man dock endast en viss mängd sökanden från andra planeter, nästan alla platser är reserverade för infödda marsbor. Det är därför jag är fem år yngre än jag egentligen är. Juridiskt är jag född på Mars, i Viking Town, men tekniskt är jag född på Jorden, var där får förbli osagt eftersom jag har mina misstankar om varifrån pappa fick pengarna för att betala vår familjs flyttning till Mars. Jag tror att han för en gångs skull i sitt liv hade gjort en bra stöt.

Hittills har jag berättat om min tid på Hermes ganska så ytligt, och det är ju lika så bra, eftersom det inte hände någonting. Men min 35 dag på Hermes förändrade allt, också Hermes. I ett enda slag blev Hermes den allra intressantaste planeten i den delen av världsalltet som människosläktet kände till.

Dagen började alldeles som de tidigare dagarna hade börjat. Vid middagstid steg jag upp från den misslyckat vadderade plastbitsen, som lär vara en säng. Min dygnsrytm var ännu virrig; Hermes' dygn var mycket kortare än det jag hade vant mig vid på Mars och på Tau Ceti. Den lilla enpersonsbaracken hade värmts upp till något nästan outhärdligt. Den påminde förvillande mycket om den uppvärmbara koja som två finnar byggt, och dit man går för att svettas. Före jag hade bekantat mig med den trodde jag att en bastu var någonslags porrplats för perversa typer, men jag tyckte inte värst mycket om badversionen heller. Jag sparkade mina konstfiberlakan ner i sitt fack och gick ut.

Den rödgamla solen sken från rakt över huvudet, när Jon kom för att tala med mig. Han var på väg att göra en patrullflygning och bad mig komma med. Fortfarande vet jag inte vad som fick mig att svara ja. Det var otroligt hett, och i gräshoppans plastkupa skulle det vara ännu hetare. Vanligen skulle jag ha svarat Jon med ett nej tack på en sådan dag, och gått för att

jaga saxsvansar i sjön söder om Åbo-grad, alltså gått på en simtur. Men nu erbjöd jag mig att fara med honom. Kanske var det en föraning.

Jon Svensson var, och är ännu också, en utmärkt pilot. Han är som hemma i rymden och i planeternas atmosfärer. Fast han bekänner sig vara nykristen, är han en ganska trevlig människa. Tvärtemot de nykristna jag hade träffat tidigare kryddade han inte sitt prat med Kristus', Buddhas och Sokrates' heliga uttalanden, och inte heller hotade han de syndiga, mig till exempel, med Helvetets Eviga Eld och annat trevligt. Sådan är han verkligen inte. Han anser att tron är hans ensak, och han börjar inte predika för att rädda hedningar. Med tiden blev han min bästa vän.

Jag satt i gräshoppans förarkabin. Jon styrde, eller egentligen lät han datorn ta hand om allt, och jag iakttog mätarnas värden, som visade vindriktningen och -styrkan, temperaturen, luftens fuktighet samt dess sammansättning och mycket mera information, som någon professor skulle statistikföra, analysera och göra slutsatser av – ungefär tjugo ljusår från Hermes. Jag tyckte att vårt arbete var trist och meningslöst, men det var bestämt i forskningsplanen och någon måste göra det.

Gräshoppan surrade längs sin på förhand programmerade kurs rakt söderut ungefär fyrahundra kilometer i timmen. Den flög fyra och en halv kilometer ovanför den blåa Okeanos som böljade under oss. Också det avståndet var noggrant övervägt och förbestämt. Ibland träffade gräshoppan moln som solen färgat röda, och bröt igenom dem som en projektil. Jon bekymrade sig inte om att vårt synfält reducerades till några få meter, men jag rös alltid till. Något hinder kunde ju plötsligt dyka upp ur ett moln, och det skulle vara slutet det. Jon litade dock helt på ultraljudsdarn och väjde inte för molnen som jag skulle ha gjort, om jag hade fått styra.

Under flyget pratade vi alltid och berättade åt varandra om våra upplevelser. Jon var en bra berättare, och man visste inte alltid om han menade allvar eller skämtade. Under just den här resan berättade jag hur jag hade hamnat i fängelse för falskspel på

Ganymedes, och hur jag där sedan spelade med fångvaktaren och vann hundra J-dollar. Jon gillade min historia och berättade att han själv också hade fängelseerfarenheter. Det är väl onödigt att säga att jag blev nyfiken – en nykristen i fängelset, det var för mig en alldeles omöjlig tanke. Jon berättade hur ett fraktskepp, på vilken han hade varit som andrepilot råkade ut för en olycka och hamnade i Barnards solsystem. Där tog myndigheterna för Barnards folkrepubliker hela besättningen i förvar för att förebygga möjlig spionage. Meningen var att skicka besättningen snabbt bort. Till all olycka märkte de att Jon var nykristen, och på Barnard är det ju ett nästan lika stort brott som att spionera för de kapitalistiska världarna. Han blev direkt skickad till skyddshäktet på den karga planeten Hegel. Jon höll just på att beskriva förhållandena där samt Hegels otroliga soluppgångar och -nedgångar, när vi såg en ö vid horisonten.

Enligt kartan som amerikanerna hade gjort var ön ett nio kilometer högt berg som steg direkt ur havet. Öns exaktare form hade de inte granskat för det tjocka molntäckets skull. Vi ville få kartan uppdaterad och vi ville också få lite omväxling i en långtråkig flygning, så Jon kopplade av gräshoppans autopilot och styrde mot ön. Jag påpekade för honom att vår radioförbindelse till Åbo-grad kanske skulle försvagas eller brytas som följd av denna omväg eftersom vi var tvungna att skicka radiomeddelandena via Archimedes' skruv, och om vi skulle åka runt ön skulle skeppet hinna sjunka bakom horisonten och vi skulle inte återfå radiokontakten även om vi skulle flyga full fart. Jon bara smålog åt min oro och sade att det inte skulle göra någonting fastän vi inte skulle kunna prata med våra vänner i Åbo-grad. Jag frågade vad vi skulle göra ifall det skedde en olycka och vi inte kunde tillkalla hjälp. Jon svarade torrt, att fastän vi skulle kunna be om hjälp med radion skulle vi ändå vara tripelt döda innan hjälpen skulle nå oss. En ganska så ryslig åsikt, men utan tvekan rätt så riktig. Medan jag ännu funderade på någon motkommentar, fortsatte Jon med sitt muntra berättande. Han hade just hunnit till hur han lyckades fly från Barnard, när vi fick en enorm överraskning. Jon tyst-

nade, och jag fick reda på slutet av berättelsen först tio år senare. Jag måste nog erkänna att även jag blev stum av förvåning. Berget som vi hade sett vid horisonten flöt i luften!

Efter en lång tystnad började vi prata i munnen på varandra. Vi försökte förtvivlat bevisa att det vi såg var en synvilla, något optiskt fenomen eller att bergets fot var täckt av moln. Men alla våra förklaringsförsök blev till intet när vi båda såg hur Hermes' närmare måne Barabbas, som just hade stigit, syntes klart mellan havet och det i luften svävande berget.

Vi flög försiktigt närmare, då vi, som alla rymdforskare, hade blivit upplysta om att alltid vara försiktiga ifall att man hittar något ovanligt, detta för att inte förstöra forskningsobjektet eller sig själv. Den arméofficer som lärde mig denna "forskarens gyllene regel" tillade ännu att det senare är en mycket mindre skada än det förra; det finns alltid gott om forskare men fenomenet kan vara det enda av sitt slag.

När vi närmade oss det i luften flygande berget märkte vi till vår lättnad, att naturlagarna inte hade brutits. Berget stod på en enorm pelare. Men då vi efter en stund förstod vad vi såg, ändrades lättnaden till häpnad. Eftersom ingen naturkraft kunde åstadkomma en sådan skapelse, måste den vara gjord av en för människan okänd intelligens.

Vi flög ett varv runt berget på tjugo kilometers avstånd innan vi vågade oss närmare. Berget liknade en jättelik svamp, enligt radarn reste det sig 9422 meter från havet. För sin höjd var det ett ganska så vanligt berg på Hermes, som inte skulle ha skilt sig från de andra om inte någon hade urgröpt dess nedre del och lämnat en sex kilometer hög och en kilometer tjock pelare för att stöda den övre delen.

När vi var tio kilometer från det underliga berget saktade Jon igen farten och sade att det skulle vara bäst att följa med situationen före närmare undersökningar. Jag nickade och försökte se några detaljer i kolonnen som berget stod på men jag såg inga. Jag granskade berget med kopterns vändbara teleskop, men även en femtiofaldig förstoring visade inget nytt. Kolonnens yta såg ut att vara glasak-

tig, förutom att den inte reflekterade ljus. För att klarlägga stöd Stolpens tillverkningsmetod skulle man behöva undersöka den på nära håll, så jag bad Jon att flyga närmare. Allt såg alldeles lugnt ut, och gick något dessutom på tok skulle vi bli martyrer för vetenskapen och få medaljer.

Jon flög försiktig närmare kolonnen. Den övre delen av berget försvann ur sikte, och vi såg endast kolonnen och hattens undersida, som var lika slät och draglös som kolonnen. Jag tänkte just föreslå Jon en liten rundflygning alldeles invid kolonnen, när jag märkte att något rörde sig ungefär en halv kilometer framför oss. Mitt hjärta hoppade i halsgropen av skräck, men jag lugnade ner mig då jag identifierade föremålet – det var ett isblock stort som ett litet rymdskepp. Jag följde bumlingens långsamma roterande fall ner mot havet. Till sist nådde den Okeanos' yta, och havet stänkte till vit skum. Jag blev igen rädd när jag förstod att det när som helst kunde falla mera is eller stenar uppifrån. Gräshoppan började kännas mycket liten och skör. Jag varnade Jon för fallande föremål och han styrde koptern bort från farozonen; även han var blek i ansiktet.

Vi steg uppåt från fyra och en halv kilometers höjd. Eftersom gräshoppans största funktionshöjd på Hermes var över elva kilometer skulle det inte vara svårt att undersöka bergets övre delar. När vi nådde över den linjen där någon hade börjat skära av berget, blev vi igen förvånade över det vi såg, eller egentligen över det att vi inte såg något ovanligt. Till sin övre del var berget ett alldeles vanligt berg på Hermes, likadant som de som jag hade sett hundratals av.

Gräshoppan flög tio meter ovanför de svarta och gråa klipporna. Allt såg så vanligt ut att jag började undra om jag hade inbillat mig det hela. När jag tittade bakåt kunde jag dock se hur den nedåt sluttande steniga bergsluttningen bröts av i luften och bakom brytningslinjen spred sig tomheten. Jag blev yr och vände mig tillbaka.

Alldeles livlösa var klipporna inte. På dem växte, eller närmast hängde, Hermes' primitiva växtlighet: gulbruna fjäderartade sporväxter. Här och där mellan stenarna rann små bäckar som fötts av smält snö. Mera sällan syntes isfloder, av vilka endast

några få nådde fram till kanten utan att smälta. Trots en bekant omgivning rådde en egenartad stämning. Det berodde utan tvivel på att vi visste att vi var på en plats där det någon gång hade funnits intelligenta varelser – och kunde finnas även nu.

Vi beslöt att landa på en terrass på sex och en halv kilometers höjd. Platsen var utmärkt för landning; ingen fara att man skulle få ett par hundra ton is i nacken. Landningen lyckades fullständigt, hur annars. Knappast hade gräshoppans teleskopben hunnit nå ytan, då jag redan hade rivit av säkerhetsbeltet och ryckt upp dörren. Efter det hoppade jag ut i en vacker båge och föll pladask i snön. Så blev jag den första människan som hade satt sin fot på Gudarnas berg. Jag kravlade mig upp från snöslasket och hojtade rymdpiloternas traditionella ord till Jon som hade kommit ut genom sin egen dörr. Orden som sägs alltid när man har som första människa tagit de första stegen på en ny planet: "Detta är ett litet steg för mig, men ett stort för mänskligheten." Undrar vem som har tänkt ut de orden? Han skulle säkert vara ganska nöjd om han visste hur mycket de används nuförtiden.

Jon såg surt på mig eftersom jag hade tagit en tjuvstart. Luften runt oss var kall och så tunn att man knappt kunde andas. Vi kippade bådadera häftigt efter andan för att få tillräckligt mycket syre i lungorna. Ganska snabbt märkte vi, att det inte gick att arbeta, ifall man inte tog på sig syrgasapparater. Därför gick jag och hämtade dem från gräshoppans förarkabin. Jon varnade mig för att inte slå dörren i baklås som en kuf hade gjort några dagar tidigare. Mannen hade varit tvungen att vänta ett helt Hermes' dygn innan man hade hittat honom och räddat honom ur knipan. I vårt fall kunde en likadan olycka vara ödesdiger, så jag försäkrade mig om att dörren inte skulle gå i lås då jag stängde den. Jag visste nog, att Jon hade gräshoppans nyckel i sitt halsband intill korset, men Jon kunde ju t.ex. falla ner i en ravin och då skulle jag frysa ihjäl bredvid den låsta gräshoppan. Man skall iaktta alla möjligheter, sade de till mig under skolningstiden.

När vi hade finkammat kalla klippor och stenfält i över en halv timme

fick vi märka, att det inte skulle bli så lätt att hitta spår efter de främlingar som hade utformat berget. När jag hade fått färdigt mina räkningar om bergets yta var det inget under längre. Toppen var konformad, bottens diameter var ungefär sju-åtta kilometer och höjden ungefär tre och en halv. Ytan var alltså, när man tog hänsyn till alla fåror, sänkor och andra ojämnheter ungefär femtio kvadratkilometer.

Jag meddelade resultatet åt Jon, och han sade sig ha funderat på samma sak. Med den här nålstickstekniken skulle vi nog inte hitta de möjliga spår som fanns efter besökarna som utformat berget. Hela berget borde finkammas, och för det skulle behövas hela vår expeditions styrka om inte mera. Det skulle vara onödigt att förbli längre på berget så vi återvände till gräshoppan med avsikten att flyga direkt till basen Åbograd. Jag såg ännu en sista gång runt mig innan jag steg i in plastkupans skydd. Då råkade jag märka bergstoppen som var täckt av molntrasor långt uppe i höjden. Jag hade just vänt mig om för att klättra upp i förarkabinen, då en tanke slog mig: Om någon vill lämna ett meddelande åt en annan, så lämnar han den då inte på den allra synligaste platsen, alltså på toppen. Tänk om detta berg var som en jättelik brevlåda.

Också Jon blev entusiastisk då jag berättade om min idé. Vi beslöt att ta en titt på toppen för säkerhets skull. Vi flög upp mot krönet kretsande i spiral runt berget för att få en bättre överblick. Högre upp täckte snön och isen allt under sig, också spåren efter främlingarna, om det nu ens fanns sådana där. Ingenting speciellt syntes. Spänningen växte när vi närmade oss toppen. Gräshoppan höjde sig över den sista sluttningen, och så var toppen framför oss. Den var tom.

Det är svårt att beskriva vår besvikelser. Vi hade varit nästan säkra på att det skulle finnas något på toppen. Men den var alldeles tom. Bara en platt snötäckt plats med nio kilometer berg över havet under sig. Jon tittade på mig och föreslog att vi skulle flyga tillbaka till Åbograd. Jag hade inget emot det. Jon styrde gräshoppan neråt och började flyga runt till bergets norra sida. Efteråt kallade han det för en avskedsrunda, som bara hade kommit honom i tankarna. Ja, det var nog han som styrde koptern till

platsen, men det blev min ära att hitta tunnelns mynning.

Under ett utsprång fanns alldeles säkert en tunnel eller, som Jon misstänkte, en grotta. Det var ingen tvekan om saken. Båda fallen skulle vara intressanta och värda att undersöka, så vi beslöt att landa ännu en gång. Platsen såg lite farlig ut. Framför tunnelns mynning fanns nog en platt istäckt hylla på vilken gräshoppan lätt skulle rymmas – om den bara träffade rätt i den hårda vinden. Att rulla en och en halv kilometer ner längs bergväggen var ingen trevlig idé alls. Mina dystra misstankar fick Jon att småskrattra under hela landningen – som tog tio sekunder. ”Yrkesskicklighet”, påstod han.

I det mörka hålet under utsprånget syntes ingenting, endast mörker. Solen höll på att sjunka, den korta natten var på kommande. Månarna var på andra sidan av berget så det var ganska mörkt. Jag skäms inte för att säga att jag då var rädd. Människan är av naturen rädd för allt okänt, och det här berget var i sin egendomlighet alldeles övermäktigt. För att känna mig bättre ryckte jag åt mig en pistol från bagageutrymmet bakom sätet. Vapnet var laddat med explosiva kulor. Jon såg på mig, funderade en stund, och tog sedan fram sin egen pistol. Den stunden önskade jag att jag hade varit antingen polis eller soldat eftersom endast de får använda laservapen. Jag hade känt mig mycket säkrare med en sådan på mig.

Det var nästan femtio grader kallt ute. Utöver syrgasapparaterna var vi tvungna att klä på oss också termodräkterna. Det var en verklig bragd att klä dem på sig i gräshoppans förarkabin, men till slut lyckades det. Vi var färdiga, pistolerna och ficklamporna hårt i händerna, radioapparaterna i skick och termodräkternas dragkedjor fastdragna. Jon öppnade dörren.

En vinande vind förde genast med sig allt smått i förarkabinen: skräp, damm, karamellpapper, fimpar och allt annat som alltid rullar på golvet. För en gångs skull blev det ordentligt städat. Vi steg ut på isen och gick fram till hålet. Vi tände lamporna. Det var en tunnel, en tunnel som grävts i berget och som lutade svagt neråt.

Vi stirrade tyst på det som vi såg

framför oss. Våra lampor kunde belysa gången endast några tiotal meter. Med jämna mellanrum fanns starka metallbalkar för att stöda taket. Det fanns inga spår av korrosion eller oxidation på metallen. Balkarna såg så nya ut, att de kunde ha placerats dit i går. Gångens stengolv såg dock ut att ha nöts under årtusenden av bruk. Var det nött av fötter, tassar eller tentakler – det hade jag ingen aning om. Kunde någon varelse leva i en sådan här miljö? Jag var inte säker på svaret, så jag greppade min pistol ännu hårdare.

Vi vandrade långsamt nedför gången jag först och Jon bakom mig. Min egen skugga skuttade framför mig som en galen spindel. Jag bad Jon att släcka sin lampa, vi visste ju inte hur länge vi skulle vara där. Min skugga försvann med Jons ljus. Vi gick alldeles tyst. Vi vågade inte tala, och jag gjorde t.o.m. mitt bästa för att andas så försiktigt som möjligt.

Efter att vi hade gått i fem minuter vek tunneln tvärt till höger. Vi saktade ner farten ännu mera. Jag flyttade mig invid den högra väggen och lyste bakom hörnet med lampan. Jag lyste på golvet och väggarna och märkte att korridoren formade en T-korsning några meter fram. Jag började vända mig för att kalla på Jon som höll utkik bakåt, då jag märkte ett ansikte i ljuskäglan.

Jag blev som lamslagen för några sekunder. Jag kunde inte tro att något sådant som jag såg existerade. Det fanns inget mänskligt i ansiktet. Det enda som det avlågset påminde om var en surrealistisk mardrömsskulptur som jag hade sett för länge sedan. I mitten av ett kvadratformat ansikte stack ut en spetsig del som kanske fungerade som näsa och från dess rot riktade sig dolkliknande taggar, åt olika håll. Ovanför näsan fanns två stora gula ögon som reflekterade ljuset från min lampa. Jag kunde inte urskilja några delar i dem, de var bara gula fläckar. Under näsan fanns en knippe väldiga vita skinande tänder, som spretade ut i en enda röra utan någon ordning. Varelsen hade tydligen inga käkar, eller så hade den åtminstone ett dussin av dem. Hela härligheten var krönt av två mångförgrenade eldröda horn som växte från ansiktets övre hörn.

Det tog en stund innan jag förstod att jag stirrade på huvudet av en staty. Under det mycket skickligt gjorda ansiktet fanns en grovbearbetad kropp, som inte hade ens målats. Statyn stötte sig mot marken med alla sina sex extremiteter av sten. Jag viftade Jon till mig och varnade honom för att skjuta fast han skulle se något underligt. Också han blev förvånad när han såg statyn. Vi fortsatte. Vi kom överens om att i korsningen skulle vi bådadera belysa var i sin egen riktning. Jag belyste till höger. Ljuset visade en lång korridor, bredare än den längs vilken vi hade kommit och längs dess båda väggar fanns på jämna mellanrum statyer. Jag tog mig en titt i Jons riktning och såg att också hans korridor var fylld med statyer.

Vi stirrade tysta av vördnad på den främmande civilisationens stordåd. Ett otaligt antal frågor snurrade i mitt huvud, och jag kunde inte svara på en enda av dem. Olösta gåtor har alltid väckt avsky hos mig. Nyckeln till bergets hemlighet kunde gömma sig någonstans längre bort, så Jon och jag började gå längs den statybeprydda korridoren.

Alla statyer var olika, en del var som monster som hade rymt från mardrömmar, andra var nästan människoliknande och ytterligare andra var underliga abstrakta konstruktioner. Jag var säker på att man inte kunde hitta två likadana. Det kändes som om vi hade kommit till en galaktisk konstutställning. Tanken gav mig en liten känsla av belåtenhet, då jag hade kommit in utan att betala. Jag började redan fundera på vad jag skulle säga åt vaktmästaren, om han kom på oss. Då ryckte Jon i mig. Jag vände mig om och såg att han var alldeles vit i ansiktet. Jag skulle just fråga vad det var med honom, när han plötsligt sjönk ner på golvet på sina knän.

Jag blev skrämmd, för jag trodde att det var något fel med hans syrgasapparat och jag nästan skrek min fråga i radion. Som svar skakade Jon på sitt huvud och stirrade intensivt över min axel. Jag vände blicken försiktigt. Det tog åtminstone tjugo sekunder för mig att verkligen förstå vad jag såg och åtminstone lika länge innan jag trodde på mina ögon. I bästa sämja med de andra statyerna såg jag en man, alldeles tydligt en man, som var fastspikad på ett kors. Han hade en lidande men

ändå förlåtande min och på huvudet hade han ett taggband. När jag kände igen gestalten, kunde jag bara svälja i min förvåning. Då kände jag, åtminstone för en liten stund, att jag inte var en total ateist, trots att jag var från Mars. I mitt andlighetsanfall trodde jag att jag förstod bergets betydelse.

Jag skakade Jon i min iver. Han var lite bestört, eller egentligen helt urspårad. Men vem skulle inte vara ifrån sig när man hittar sin guds bild där man allra sist hade väntat sig att hitta det. Vacklande steg Jon upp och gjorde korstecknet. När jag sade att jag visste bergets betydelse tittade han bara kort på mig och sänkte sig på nytt framför sin herre. Jag förklarade för honom att statyerna var gudar från olika världar. Någon hade tagit som sin uppgift att samla gudabilder

från hela världsalltet och ta dem sedan med sig hit till Hermes. Kanske hade dessa främlingar haft som mening att skapa en plats dit varenda en som behövde en gud kunde komma för att hitta en som skulle passa honom. Kanske ...

Jag tänkte på hur stort berget var. Om här fanns gudar endast från Jorden, skulle de fylla tiotals korridorer, och det var helt klart att bara en bråkdel av dem var från Jorden. Det fanns säkert otaliga korridorer i berget, fulla med främmande och några bekanta kulturernas gudar. Det skulle räcka årtal innan det här var ens ytligt utforskat.

Jag stod tyst och såg på den korsfäste. Så här efteråt tänkt känns det som om jag hade då sett in i framtiden för en liten stund. Jag var säker på, att jag någon gång skulle vara

med om att forska berget, dess gudar och de spår främlingarna lämnat efter sig. Efter att ha funderat någon stund, ryckte jag till. Jag ruskade om den fortfarande bedjande Jon från framför krucifixet och började släpa honom tillbaka ut. Snart var vi ute vid vår kopter. Jon var ännu så skakad av sin upplevelse att jag inte vågade låta honom styra utan satte mig själv på pilotens plats.

Jag startade motorerna och flög gräshoppan längre från berget. Jag såg mig om ännu en gång och såg hur det månbelysta berget såg ut att sväva i luften när pelaren låg i skugga. Därefter tryckte jag gasen i botten och saktade inte av förrän vi var tillbaka i Åbograd. 🐉

Om novellen

Jumalten vuori © Antti Oikarinen 1982. Novellen publiceras i *Enhörningen* med författarens tillstånd. Ursprungligen publicerades novellen i tidskriften *Portti* 4/1982. Översättning av Susanna Paarma och Ben Roimola. Översättningen publicerades ursprungligen i *Enhörningen* nr 6 (december 1999). Den nu publicerade översättningen är en reviderad version av originalöversättningen.

Jumalten vuori belönades med Atorox-priset år 1983.

Vill du kommentera novellen kan du skicka e-post till enhorningen@enhorningen.net.

År 1983 började fantastikföreningen i Åbo, Turun Science Fiction Seura r.y. (som då ännu faktiskt var tvåspråkig och hette på svenska Åbo Science Fiction Sällskap r.f.) dela ut ett årligt pris för den bästa inhemska science fiction- eller fantasynovellen som publicerats året innan. Antti Oikarinens *Jumalten Vuori* som publicerades i Tammerfors sf-förenings medlemstidskrift *Portti* blev den första som belönades med priset.

Då priset delades ut första gången 1983 hade det ännu inget namn, men redan året därpå hade litteraturpriset döpts till Atorox-priset. Priset har fått sitt namn efter roboten Atorox i pseudonymen Outsiders science fiction-äventyrsromaner. Författaren Aarne Haapakoski skrev under pseudonymen Outsider sex romaner om roboten Atorox; böckerna gavs ut 1947–48. Atorox-böckerna finns inte översatta till svenska, men åtminstone åtta detektivromaner skrivna under pseudonymen Henrik Horna och en under pseudonymen Outsider finns översatta till svenska.

Då *Jumalten vuori* publicerades 1982 gick Antti Oikarinen i gymnasiet. Efter att ha studerat fysik och jobbat som forskare vid universitetet i Uleåborg har han sedan 2005 arbetat som patentombud vid företaget Berggren.

Länkar

- Atorox-prisets officiella webbsidor: www.tsfs.fi/atorox
- Tidskriften Portti: www.sci.fi/~portti
- Wikipedia-artikel på finska om Outsider: fi.wikipedia.org/wiki/Outsider
- Aarne Haapakoski-föreningens hemsida: aarnehaapakoski-seura.fi